

فارسی و نگارش (۱)

۱-

(افسانه‌ی امیری)

صائب تبریزی در بیت صورت سؤال می‌گوید: «دو هفته تو میراب این چمن شده‌ای، از من، که آتش جگر هستم، نظر و توجه را دریغ مکن، که به این آب احتیاج دارم.»
(واژه، بخش واژه‌نامه‌ی کتاب فارسی)

۲-

(سپهر حسن‌خان‌پور)

غارب: میان دو کتف
کله: برآمدگی پشت پای اسب
وقب: هر فرورفتگی اندام چون گودی چشم
(واژه، صفحه‌های ۳۹ و ۴۰ کتاب فارسی)

۳-

(سپهر حسن‌خان‌پور)

املا‌ی «برخواست» به همین شکل درست است.
(املا، صفحه‌ی ۳۹ کتاب فارسی)

۴-

(سپهر حسن‌خان‌پور)

در عبارت صورت سؤال، «چون» به معنای «وقتی که»، ادات تشبیه و حرف اضافه نیست. پس نقش کلمه‌ی بعدی به آن ربطی ندارد. در جمله‌ی «وزیر بشنید»، «وزیر» نهاد است. در عبارت فوق، «رفتن» مصدر است که در جمله‌ی «رفتن را مناسب ندیدم»، نقش دستوری مفعول دارد.
(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۳۱ کتاب فارسی)

۵-

(همید اصفهانی)

نوعی از «و» هست که بین دو جمله ارتباط برقرار می‌کند. به این «و»، «و» ربط یا پیوند می‌گویند. «و» دیگری نیز هست که بین دو کلمه‌ی درون یک جمله ارتباط برقرار می‌کند. این «و» «و» عطف نام دارد. بررسی ابیات:
الف) در جمله‌ی «چون گل و می دمی از پرده برون آی»، «و» عطف وجود دارد.
دیگر «و» در این عبارت، ربط است که بین دو جمله آمده است: «برون آی و درآ»
ب) «و»ها در این بیت، همگی بین جمله‌ها آمده است و ربط است.
ج) هر دو «و» درون جمله است و عطف است.
د) در جمله‌ی «نظم خوب و نثر بدیع را از من عجب مدار»، «و» عطف وجود دارد.
دیگر «و» در این عبارت، ربط است که بین دو جمله آمده است: «نه لعل از صدف است و نه انگبین ز گیاست»
ه) هر سه «و» درون جمله است و عطف است.

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۳۱ کتاب فارسی)

۶-

(همید اصفهانی)

واژه‌های غیرساده‌ی عبارت:

سراینده: سرای + سنده
خاطره‌نگاشت: خاطره + نگاشت
رخدادها: رخ + داد (+ ها)
سفرنامه: سفر + نامه
گزارش: گزار + ش
روزگار: روز + گار

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۳۰ کتاب فارسی)

۷-

(همید اصفهانی)

دقت کنید «بود» به معنای «وجود داشت» فعل اسنادی نمی‌سازد. در جمله‌های «کارش، نگار نقشه‌ی قالی بود» و «نقش‌بندی‌اش دل‌گشا بود»، فعل «بود» اسنادی است و جمله‌ی اسنادی ساخته است. ولی در جمله‌های «آدم در نقشه‌اش نبود» و «بهتر که نبود»، دو «نبود» به معنای «وجود نداشت»، غیراسنادی است. در این عبارت فعل‌های «نمی‌رسید»، «داشت» و «می‌ریخت» نیز غیراسنادی است، یعنی در مجموع پنج فعل (جمله) غیراسنادی.
همچنین «آن» در این عبارت صفت اشاره نیست، چرا که کنار هسته‌ی خود نیامده است.

(دانش‌های ادبی و زبانی، صفحه‌ی ۳۹ کتاب فارسی)

۸-

(آلیتا مومنزاده)

تشبیه‌های مورد نظر در هر بیت:

گزینه‌ی «۱»: «میدان ثنا: تشبیه «ثنا» به «میدان»

گزینه‌ی «۲»: «مورم»: تشبیه «من» به «مور»

گزینه‌ی «۳»: «چون باد رفته باشد»: تشبیه «او» به «باد»

گزینه‌ی «۴»: «تیغ حسرت»: تشبیه «حسرت» به «تیغ»

در گزینه‌ی «۴» رکن دوم و در دیگر گزینه‌ها رکن نخست مشخص شده است.

(آرایه‌های ادبی، مشابه صفحه‌ی ۳۴ کتاب فارسی)

۹-

(آلیتا مومنزاده)

عبارت «عمّ نواله» یعنی «فراگیر است لطف او» که این مفهوم در بیت پاسخ آمده است: «بر در شاهی، گدایی نکته‌ای در کارم کرد. گفت بر هر سفره‌ای که نشست، خدا روزی‌دهنده بوده است.»

(مفهوم، صفحه‌ی ۳۲ کتاب فارسی)

۱۰-

(آلیتا مومنزاده)

به جز بیت گزینه‌ی «۳» همه‌ی ابیات به امید داشتن به خداوند اشاره می‌کنند و با هم ارتباط معنایی دارند.

(مفهوم، صفحه‌ی ۳۲ کتاب فارسی)

عربی (بان قرآن (۱))

۱۱-

(رضا معصومی، ترجمه، صفحه‌ی ۱۲ و ۱۳)

«الحفاظ علی ...»: محافظت از ...، نگهداری از ... / «المرافق العامة»: تأسیسات عمومی / «مسؤولیة مشتركة»: مسئولیتی مشترک / «بین الذّولة و المواطنين»: بین دولت و شهروندان

۱۲-

(رضا معصومی، ترجمه، ترکیبی)

ترجمه‌ی صحیح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: پنجاه و دو روستا در کشور ما هست!

گزینه‌ی «۳»: بگو چه کسی کتابی را که موسی (ع) آورد، نازل کرد؟

گزینه‌ی «۴»: به خدا سوگند، هرگز حسین (ع) را فراموش نمی‌کنیم!

۱۳-

(مریم آقاییاری، ترجمه، صفحه‌ی ۱۹)

ترجمه‌ی درست عبارت گزینه‌ی «۳»:

«همسایگانمان، ما را از آن چه در خیابان هشتم رخ داد، باخبر کردند.»

۱۴-

(مریم آقاییاری، مفهوم، صفحه‌ی ۱۹)

ترجمه آیه صورت سؤال: «هرکس نیکی بیاورد، پس ده برابر مانند آن پاداش دارد.»

که با همه گزینه‌ها، به جز گزینه‌ی «۴» «نیکی‌ها، پدی‌ها را می‌برد.» می‌تواند هم مفهوم باشد.

ترجمه گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۳»: «آیا پاداش نیکی به جز نیکی است؟!» (قطعاً نیکی است).

۱۵-

(سعیر بیغفری، لغت و قواعد، صفحه‌ی ۱۵ و ۱۶)

معدود عددهای یازده تا نود و نه مفرد هستند ولی «مُدُن» جمع است.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: شهر

گزینه‌ی «۲»: روستا

گزینه‌ی «۴»: باغ

۱۶-

(علی اکبر ایمان‌پرور، لغت و مفهوم، ترکیبی)

«بیماران برای درمان به موزه‌ها می‌روند.» نادرست است.

کلمه مناسب برای جای خالی «المُسْتَشْفیات یا المُستوصفات» (بیمارستان‌ها یا درمانگاه‌ها) است.

ترجمه‌ی گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: دانش‌آموزان برای بازگشت به خانه‌هایشان بعد از اتمام ساعت کار درسی، منتظر پدر و مادرشان می‌مانند.

گزینه‌ی «۲»: معلم برای امتحان، هفته آینده را پیشنهاد داد.

گزینه‌ی «۳»: من به خاموش کردن کولر در پایان زنگ اقدام کردم.

۱۷-

(علی اکبر ایمان‌پرور، لغت و مفهوم، صفحه‌ی ۱۳)

«انداختن زیاله‌ها در خیابان‌ها کار خوبی است.» نادرست است.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: روز پنجم از روزهای هفته، روز چهارشنبه است.

گزینه‌ی «۳»: شیر آب از تأسیسات عمومی در پارک‌ها برای شستن دستها است.

گزینه‌ی «۴»: هوا واقعاً گرم است، پس لباس‌های تابستانی‌مان را می‌پوشیم.

۱۸-

(سعیر بیغفری، قواعد و مفهوم، صفحه‌ی ۱۸)

ترجمه صورت سؤال: «در روز چهارم از روزهای هفته، برنده دوم جایزه‌ای نقره‌ای را می‌گیرد.»

۱۹-

(سعیر بیغفری، قواعد، صفحه‌ی ۱۸)

«هفتاد و چهار به اضافه بیست و پنج برابر با صد است.» نادرست می‌باشد.

ترجمه‌ی گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: هشتاد منهای ده برابر با هفتاد است.

گزینه‌ی «۲»: پنج ضربدر یازده برابر با پنجاه و پنج می‌شود.

گزینه‌ی «۴»: سی منهای ده برابر با بیست است.

۲۰-

(درویشعلی ابراهیمی، مکالمه، صفحه‌ی ۱۷)

ای برادر بزرگوار عمرت چقدر است؟! - ای برادر من، عمرم چهل سال است!

تشریح گزینه‌های دیگر:

در گزینه‌ی «۱»، «صبح» گزینه‌ی «۲»، «فناندا» و در گزینه‌ی «۴» پاسخ داده شده به

سؤال نادرست‌اند.

دین و زندگی (۱)

۲۱-

(مفهم آقا صالح، خود حقیقی، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)

یکی از ویژگی‌های بعد روحانی، تجزیه و تحلیل ناپذیر بودن آن است که منجر به ثبات هویت و شخصیت انسان می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: هرکس درک روشنی از خود دارد و برای اثبات آن نیاز به استدلال ندارد.

گزینه «۳»: محور ثابت انسان، درونی است نه بیرونی.

گزینه «۴»: خودحقیقی انسان، تجزیه‌ناپذیر است.

۲۲-

(مفهم مقرر، خود حقیقی، صفحه‌ی ۳۱)

وقتی به یاد می‌آورم که در فلان سال به بندهای از بندگان خدا خدمتی کرده‌ام، احساس خوشحالی می‌کنم و وقتی به خاطر می‌آورم که در فلان زمان مرتکب خطایی شده‌ام، خود را ملامت می‌کنم و از خدا می‌خواهم به من کمک نماید تا گذشته‌ام را جبران کنم و اینها نشان می‌دهد که رفتار گذشته‌ام را از خود می‌دانم و از هم اکنون برای آینده‌ام نقشه دارم و برنامه‌ریزی می‌کنم.

۲۳-

(مفهم مقرر، خود حقیقی، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)

اگر کسی که چند سال قبل جنایتی مرتکب شده اکنون مجازات کنیم، بدان جهت است که او را همان انسان گذشته می‌دانیم و این موضوع بیانگر آن است که من ثابت و وابسته به روح است؛ زیرا اگر وابسته به جسم بود باید بارها عوض می‌شد.

۲۴-

(مفهم آقا صالح، خود حقیقی، صفحه‌ی ۳۲ و ۳۳)

گاه رؤیاهای صادقه به گونه‌ای هستند که شخص کوچک‌ترین سابقه ذهنی درباره آن‌ها ندارد، به طوری که بعد از بیدار شدن آن را باور نکرده و به خواب خود اعتنا نمی‌کند، اما بعد از گذشت مدت زمانی، همان رؤیا با تمام جزئیات به وقوع می‌پیوندد و شخص را به شگفتی وا می‌دارد.

دلیل رد گزینه‌های «۱» و «۲»: خواب‌هایی که از حوادث روزانه ما سرچشمه می‌گیرند، نوع دیگری از خواب‌ها هستند و رؤیای صادقه محسوب نمی‌شوند.

۲۵-

(مفهم رضایی بقا، خود حقیقی، صفحه‌ی ۳۳)

بعد روحانی است که به ما توانایی انتخاب و تصمیم‌گیری می‌دهد. انتخاب میان فضیلت‌ها یا رذیلت‌ها مربوط به این توانایی در انسان است و اگر انسان به رذیلت‌ها تن داد، تا اعماق جهنم سقوط می‌کند.

۲۶-

(مفهم مقرر، پنجره‌ای به روشنائی، صفحه‌ی ۳۹ و ۴۰)

طبق آیه شریفه «و ما عَذِرَ الحیاةَ الدنیا اِلَّا لِهَوٍ وَ لَعِبٍ...»، زندگی دنیا «لهو و لعب» یعنی بازی و سرگرمی است و سرای آخرت زندگی حقیقی است.

مطابق با حدیث پیامبر (ص) ملاک باهوشی مؤمنان، فراوانی به یاد مرگ بودن و بهتر مهیا شدن برای مرگ است.

۲۷-

(مفهم آقا صالح، پنجره‌ای به روشنائی، صفحه‌ی ۴۱)

نترسیدن از مرگ در اثر اعتقاد به معاد، سبب می‌شود که دفاع از حق و مظلوم و فداکاری در راه خدا آسان‌تر شود و شجاعت به مرحله‌ی عالی آن برسد.

۲۸-

(مفهم رضایی بقا، پنجره‌ای به روشنائی، صفحه‌ی ۴۰ و ۴۱)

طبق آیه «مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمَلَ صَالِحًا فَلَا حَرْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ»، نداشتن غم و ترس، مؤدبه داده شده به افراد صالحی است که به خدا و آخرت ایمان دارند.

خداپرستان حقیقی گر چه در دنیا زندگی می‌کنند و زیبا هم زندگی می‌کنند، اما به آن دل نمی‌سپزند؛ از این رو، مرگ را ناگوار نمی‌دانند.

۲۹-

(مفهم آقا صالح، پنجره‌ای به روشنائی، صفحه‌ی ۴۲ و ۴۳)

گروهی که نمی‌توانند فکر مرگ را از ذهن خود بیرون برانند، همین زندگی چند روزه دنیا نیز برایشان بی‌ارزش می‌شود. خداوند در قرآن کریم سخنان منکران معاد را نه از روی علم، بلکه از روی ظن و خیال آنان می‌داند: «... و ما لهم بذكرک من علمٍ ان هم انما یظنون».

۳۰-

(مفهم مقرر، پنجره‌ای به روشنائی، صفحه‌ی ۴۱)

کلام امام حسین (ع) در مورد پیامد دوم اعتقاد به معاد یعنی نداشتن ترس از مرگ است و همین عامل سبب می‌شود که شجاعت به مرحله‌ی عالی آن برسد و انسان در دوراهی ذلت و شهادت، شهادت را برگزیند.

زبان انگلیسی (۱)

۳۱-

(پرواز مؤمنی)

ترجمه‌ی جمله: «الف: چه چیزی میل دارید بخورید قربان؟»

«ب: یک پاستا چیکن آلفردو خواهم خورد، لطفاً.»

تکنه‌ی معجم درسی

برای تصمیم‌های آنی و لحظه‌ای از "will" استفاده می‌کنیم.

(گرامر، صفحه‌ی ۲۵ کتاب درسی، درس ۱)

۳۲-

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) وحشی

(۲) طبیعی

(۲) طولانی

(۴) امیدوار

(کلوز تست)

۳۳-

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) تخریب کردن

(۲) شکار کردن

(۳) پرواز کردن

(۴) خریدن

(کلوز تست)

۳۴-

(عبدالرشید شفیعی)

با توجه به جمله، به شکل جمع "wolf" نیاز داریم. شکل جمع این کلمه "wolves" می‌باشد.

(کلوز تست)

۳۵-

(عبدالرشید شفیعی)

با توجه به مفهوم جمله به ضمیر ملکی برای سوم شخص جمع نیاز داریم.

(کلوز تست)

۳۶-

(عبدالرشید شفیعی)

(۱) در عوض

(۲) بعد از

(۳) برای

(۴) با این حال

(کلوز تست)

۳۷-

(مهم‌رهمی نصرآبادی)

ترجمه‌ی جمله: «بهترین تعریف کلمه "prides" چیست؟»

«گروه شیران»

(درک مطلب)

۳۸-

(مهم‌رهمی نصرآبادی)

ترجمه‌ی جمله: «بر طبق متن، شیرها از فیل‌ها تغذیه نمی‌کنند.»

(درک مطلب)

۳۹-

(مهم‌رهمی نصرآبادی)

ترجمه‌ی جمله: «بر طبق متن، ماده‌شیرها از توله‌شیرها مراقبت می‌کنند.»

(درک مطلب)

۴۰-

(مهم‌رهمی نصرآبادی)

ترجمه‌ی جمله: «ما از متن می‌توانیم بفهمیم که در گذشته شیرها در بسیاری از نقاط جهان زندگی می‌کردند.»

(درک مطلب)

زبان انگلیسی (۱) شاهد («گواه»)

۴۱-

(کتاب جامع)

آقای کریمی یک معلم است. او دو بچه دارد. آن‌ها دختران بادی هستند.
از آن جایی که فاعل در جمله اول مفرد و ناشناس است، باید از حرف تعریف نامعین استفاده کنیم.
"children" شکل جمع است و چون فاعل بیش از یک بچه دارد، باید به این شکل نوشته شود.
هم چنین فاعل در جمله آخر جمع است، بنابراین برای آن از شکل جمع کلمه "girl" استفاده می‌کنیم.

(گرامر، صفحه ۳۷ کتاب درسی، درس ۱)

۴۲-

(کتاب جامع)

ترجمه جمله: «به آن مرد نابینا نگاه کن. او نمی‌تواند هیچ جایی را ببیند. او درون جاله خواهد افتاد.»
برای پیش‌بینی کردن عملی در زمان آینده، از "be going to" به همراه شکل ساده فعل استفاده می‌کنیم.

(گرامر، صفحه ۲۹ کتاب درسی، درس ۱)

۴۳-

(کتاب جامع)

ترجمه جمله: «آیا دیدی که بمب‌ها شهر را خراب کردند؟»
(۱) خراب کردن
(۲) اتفاق افتادن
(۳) دریافت کردن
(۴) مقایسه کردن
(واژگان، صفحه ۲۵ کتاب درسی، درس ۱)

۴۴-

(کتاب جامع)

ترجمه جمله: «نسترن در تهران زندگی می‌کند. بهاره در شیراز زندگی می‌کند. آن‌ها در شهرهای متفاوت زندگی می‌کنند.»
(۱) خوشایند
(۲) خارق‌العاده
(۳) متفاوت
(۴) شبیه
(واژگان، صفحه ۲۶ کتاب درسی، درس ۱)

۴۵-

(کتاب جامع)

ترجمه جمله: «دماوند به اندازه‌ی اورست بلند نیست.»
(۱) پایین، کوتاه
(۲) بلند
(۳) امن
(۴) شلوغ
(واژگان، صفحه ۳۹ کتاب درسی، درس ۱)

۴۶-

(کتاب جامع)

ترجمه جمله: «ما امیدوار هستیم که از طبیعت محافظت کنیم.»

- (۱) سخت‌کوش
(۲) امیدوار
(۳) مطلوب، مورد علاقه
(۴) مهمان‌نواز

(واژگان، صفحه ۲۴ کتاب درسی، درس ۱)

۴۷-

(کتاب جامع)

- (۱) نشان دادن
(۲) معنی دادن
(۳) تحقیق کردن
(۴) پیدا کردن

(کلوز تست)

۴۸-

(کتاب جامع)

- (۱) رنگ
(۲) مکان
(۳) خانه
(۴) اندازه

(کلوز تست)

۴۹-

(کتاب جامع)

با توجه به زمان جملات قبلی در متن نیاز به "was" داریم.

(کلوز تست)

۵۰-

(کتاب جامع)

- (۱) دریافت کردن
(۲) محافظت کردن
(۳) نگران کردن
(۴) مکالمه کردن

(کلوز تست)

ریاضی و آمار (۱)

-۵۱

(همیر زربین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

اگر عدد موردنظر را x در نظر بگیریم مربع آن معادل x^2 و دو برابر آن به علاوه عدد ۳ معادل $2x+3$ می‌باشد، لذا معادله عبارت صورت سؤال به صورت $x^2 = 2x+3$ یا $x^2 - 2x - 3 = 0$ می‌باشد.

-۵۲

(همیر زربین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

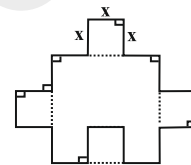
اگر عدد موردنظر را x در نظر بگیریم دو برابر آن عدد به علاوه ۷ معادل $2x+7$ و نصف قرینه آن عدد که منهای ۸ شده معادل $-\frac{x}{2}-8$ می‌باشد، لذا داریم:

$$2x+7 = -\frac{x}{2}-8 \Rightarrow 2x+\frac{x}{2} = -7-8$$

$$\Rightarrow \frac{5}{2}x = -15 \Rightarrow x = \frac{-15 \times 2}{5} = -6$$

-۵۳

(همیر زربین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

با توجه به شکل محیط آن برابر است با:

(۱) $20x =$ محیط شکل

۲ مساحت مربع کوچک + مساحت مربع بزرگ = مساحت شکل

(۲) $11x^2 = 9x^2 + 2x(x) + 2x^2 =$ مساحت شکل

$$\Rightarrow 20x = 11x^2 \Rightarrow \begin{cases} \text{غ.ق. ق} & x=0 \\ \text{ق.ق} & x=\frac{20}{11} \end{cases}$$

-۵۴

(فرادر روشنی، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

اگر کل پول را x در نظر بگیریم $\frac{x}{3}$ سهم علی و $\frac{2}{5}x$ سهم رضا می‌باشد، لذا داریم:

$$\frac{x}{3} + \frac{2}{5}x + 100 = x$$

$$\Rightarrow x - \frac{x}{3} - \frac{2}{5}x = 100 \xrightarrow{\text{طرفین معادله در عدد ۱۵ ضرب می‌کنیم}}$$

$$15x - 5x - 6x = 1500$$

$$\Rightarrow 4x = 1500 \Rightarrow x = \frac{1500}{4} = 375$$

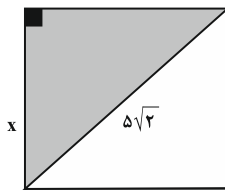
پول علی برابر است با:

$$\frac{x}{3} = \frac{375}{3} = 125 \text{ هزار تومان}$$

-۵۵

(امیر زرانروز، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

اگر ضلع مربع را x فرض کنیم به کمک قضیه فیثاغورث خواهیم داشت:

$$x^2 + x^2 = (5\sqrt{2})^2 \Rightarrow 2x^2 = 50 \Rightarrow x^2 = 25 \Rightarrow x = 5$$

محیط مربع = $4x = 4 \times 5 = 20$

$x^2 = 5^2 = 25$ = مساحت مربع

$25 - 20 = 5$ = مساحت مربع - محیط مربع

-۵۶

(امیر زرانروز، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

این سه عدد را می‌توانیم به صورت $x, x+2, x+4$ فرض کنیم و طبق اطلاعات مساله، چنین بنویسیم:

$$x+x+2+x+4 = 1260 \Rightarrow 3x+6 = 1260$$

$$3x = 1260 - 6 \Rightarrow 3x = 1254 \Rightarrow x = \frac{1254}{3} = 418$$

سه عدد زوج مطلوب $\rightarrow 418, 420, 422$

یکان این عدد، ۲ است.

-۵۷

(همیر زربین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

اگر تولید روز شنبه را x فرض کنیم، طبق الگوی زیر داریم:

چهارشنبه سه‌شنبه دوشنبه یک‌شنبه شنبه

$$x \quad x+20 \quad x+40 \quad x+60 \quad x+80$$

مجموعه تولید کل هفته برابر است با:

$$x+x+20+x+40+x+60+x+80 = 740$$

$$5x+200 = 740 \Rightarrow 5x = 540 \Rightarrow x = \frac{540}{5} = 108$$

تولید روز دوشنبه برابر است با: $108 + 40 = 148$

-۵۸

(همیر زربین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)

اگر یکی از اعداد را x و دیگری را y فرض کنیم، داریم:

$$2x = 5y \Rightarrow x = \frac{5}{2}y \quad (1)$$

$$\frac{x+y}{2} = 140 \Rightarrow x+y = 280$$

$$\xrightarrow{(1)} \frac{5}{2}y + y = 280 \Rightarrow \frac{7}{2}y = 280 \Rightarrow y = \frac{2 \times 280}{7} = 80$$

$$\xrightarrow{(1)} x = \frac{5 \times 80}{2} \Rightarrow x = 200$$

$$x - y = 200 - 80 = 120$$

-۵۹

(ممید زرین‌کفش، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)
اگر تعداد پاسخ‌های صحیح را x و تعداد پاسخ‌های غلط را y در نظر بگیریم، در این صورت (۱) $x - y = 3$ از طرفی جمع نمره‌های او برابر است با:

$$3x - y = 23 \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(2), (1)} \begin{cases} x - y = 3 \\ 3x - y = 23 \end{cases} \xrightarrow{x(-1)} \begin{cases} -x + y = -3 \\ 3x - y = 23 \end{cases}$$

$$2x = 20 \Rightarrow x = 10 \xrightarrow{(1)} y = 7$$

پس در مجموع او به ۱۷ سؤال پاسخ داده و به $20 - 17 = 3$ سؤال پاسخ نداده است.

-۶۰

(فردار روشنی، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)
اگر تعداد کبوترها را x فرض کنیم خمس آنها معادل $\frac{x}{5}$ و ربع خمس آنها $\frac{1}{4} \times (\frac{x}{5})$ می‌شود، لذا داریم:

$$x + x + \frac{1}{5}x + \frac{1}{4} \times \frac{1}{5}x + 1 = 226$$

$$2x + \frac{1}{5}x + \frac{1}{20}x = 225 \Rightarrow \frac{40x + 4x + x}{20} = 225$$

$$45x = 20 \times 225 \Rightarrow 45x = 4500 \Rightarrow x = 100$$

-۶۱

(فردار روشنی، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۸)
ابتدا مساحت هر کدام از قسمت‌های رنگی را به دست می‌آوریم.

$$\text{مساحت مثلث} = \frac{1}{2} \times \sqrt{2t} \times \sqrt{2t} = t^2$$

$$\text{مساحت مستطیل} = 2t^2$$

$$t^2 = \text{مساحت مربع کوچک}$$

مساحت قسمت‌های رنگی - مساحت مربع بزرگ = مساحت قسمت باقی‌مانده

$$24 = 36 - (t^2 + 2t^2 + t^2) \Rightarrow t^2 = 3 \Rightarrow t = \sqrt{3}$$

-۶۲

(فردار روشنی، معادله و مسائل توصیفی، صفحه‌ی ۲۶ تا ۳۴)
اگر حقوق کارمند را x فرض کنیم، در این صورت:

$$5x = \text{حقوق یک مدیر} \quad 2x = \text{حقوق یک معاون} \quad \text{و} \quad \frac{x}{3} = \text{حقوق خدمات‌چی}$$

حال مجموع حقوق این افراد برابر است با:

$$3 \times (5x) + 2 \times (2x) + 150 \times x + 5 \times \frac{x}{3} = 343,000,000$$

$$\Rightarrow 15x + 4x + 150x + \frac{5x}{3} = 343,000,000$$

$$\frac{343}{3}x = 343,000,000 \Rightarrow x = 2,000,000$$

حقوق یک معاون برابر است با:

$$2x = 2 \times 2,000,000 = 4,000,000$$

-۶۳

(فردار روشنی، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۸)
معادله زمانی دارای ریشه مضاعف است که $k - 2 = 0$ باشد، لذا $k = 2$ است.

-۶۴

(فردار روشنی، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۸)

$$x^4 - 4x^2 = 0 \Rightarrow x^2(x^2 - 4) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x^2 = 0 \Rightarrow x = 0 \\ x^2 - 4 = 0 \Rightarrow x^2 = 4 \Rightarrow \begin{cases} x = 2 \\ x = -2 \end{cases} \end{cases}$$

جمع ریشه‌ها $= 0 + 2 - 2 = 0$

-۶۵

(امیر زرائدوز، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۸)

$$(1) \frac{x^2}{4} = 3x \Rightarrow x^2 = 12x \Rightarrow x^2 - 12x = 0 \Rightarrow x(x - 12) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = 12 \end{cases}$$

$$(2) 4x^2 - 100 = 0 \Rightarrow 4x^2 = 100 \Rightarrow x^2 = \frac{100}{4} = 25 \xrightarrow{\text{ریشه‌گیری}} x = \pm 5$$

$$(3) (2x - 1)^2 - 25 = 0 \Rightarrow (2x - 1)^2 = 25 \xrightarrow{\text{ریشه‌گیری}} 2x - 1 = \pm 5$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2x - 1 = 5 \Rightarrow x = 3 \\ 2x - 1 = -5 \Rightarrow x = -2 \end{cases}$$

نمی‌توان ریشه‌گیری انجام داد $\Rightarrow x^2 = -16 \Rightarrow 5x^2 + 80 = 0$ (۴)

-۶۶

(امیر زرائدوز، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۳ تا ۳۸)

$$x^2 - x - 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} a = 1 \\ b = -1 \\ c = -1 \end{cases}$$

$$\Delta = b^2 - 4ac = (-1)^2 - 4(1)(-1) = 1 + 4 = 5$$

$$x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{1 \pm \sqrt{5}}{2} \Rightarrow \begin{cases} x' = \frac{1 + \sqrt{5}}{2} \text{ ریشه مثبت} \\ x'' = \frac{1 - \sqrt{5}}{2} \text{ ریشه منفی} \end{cases}$$

-۶۷

(امیر زرائدوز، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۳ تا ۳۸)

شرط نداشتن ریشه حقیقی در معادله درجه دوم این است که دلتا یا همان مبین معادله منفی باشد، لذا خواهیم نوشت:

$$\Delta < 0 \Rightarrow (-2)^2 - 4(k)(3) < 0 \Rightarrow 4 - 12k < 0$$

$$\Rightarrow 12k > 4 \Rightarrow k > \frac{1}{3}$$

-۶۸

(امیر زرائدوز، حل معادله درجه ۲ و کاربرددها، صفحه‌ی ۳۳ تا ۳۸)

$$-x^2 + 3x + 1 = 0 \Rightarrow \begin{cases} \alpha + \beta = \frac{-b}{a} = \frac{-3}{-1} = 3 \\ \alpha \cdot \beta = \frac{c}{a} = \frac{1}{-1} = -1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \underbrace{2\alpha + 2\beta + 5\alpha\beta}_{\text{فاکتور از}} = 2(\alpha + \beta) + 5\alpha\beta = 6 - 5 = 1$$

فاکتور از

۶۹-

(عمیر زرین‌کفش، حل معادله‌ی درجه‌ی ۲ و کاربردها، صفحه‌ی ۳۵ تا ۳۸) با استفاده از روش ریشه‌گیری داریم:

$$(27x+13)^2 = 9(-x+15)^2 \Rightarrow 27x+13 = \pm 3(-x+15)$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 27x+13 = 3(-x+15) \Rightarrow 27x+13 = -3x+45 \\ \Rightarrow 27x+3x = 45-13 \Rightarrow 30x = 32 \Rightarrow x = \frac{32}{30} = \frac{16}{15} \\ 27x+13 = -3(-x+15) \Rightarrow 27x+13 = +3x-45 \\ \Rightarrow 27x-3x = -45-13 \Rightarrow 24x = -58 \Rightarrow x = \frac{-58}{24} = \frac{-29}{12} \end{cases}$$

۷۰-

(فرردار روشنی، حل معادله‌ی درجه‌ی ۲ و کاربردها، صفحه‌ی ۳۹ تا ۴۲) برای حل معادله‌ی درجه دوم به روش مربع کامل ابتدا عدد ثابت را به طرف راست تساوی می‌بریم و طرفین معادله را بر ضریب x^2 تقسیم می‌کنیم:

$$2x^2 + ax - 5 = 0 \Rightarrow 2x^2 + ax = 5 \xrightarrow{\text{طرفین تقسیم بر 2}}$$

$$x^2 + \frac{a}{2}x = \frac{5}{2} \xrightarrow{\text{حال مربع نصف ضریب x را به طرفین اضافه می‌کنیم}}$$

$$x^2 + \frac{a}{2}x + \left(\frac{1}{2} \times \frac{a}{2}\right)^2 = \left(\frac{1}{2} \times \frac{a}{2}\right)^2 + \frac{5}{2}$$

که با مقایسه با فرم صورت سؤال داریم:

$$\Rightarrow \begin{cases} \left(x + \frac{a}{4}\right)^2 = \frac{5}{2} + \frac{a^2}{16} \\ \left(x - \frac{3}{4}\right)^2 = b \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \frac{a}{4} = -\frac{3}{4} \Rightarrow a = -3 \\ b = \frac{5}{2} + \frac{a^2}{16} = \frac{5}{2} + \frac{9}{16} = \frac{49}{16} \end{cases}$$

$$a + b = -3 + \frac{49}{16} = \frac{-48}{16} + \frac{49}{16} = \frac{1}{16}$$

اقتصاد

۷۱-

(نامر مغربی‌سینکی، بازار، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲) الف) منحنی تقاضا، نشان‌دهنده‌ی چگونگی رفتار اقتصادی مصرف‌کنندگان است. ب) چگونگی تصمیم‌گیری و اقدام هر یک از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان و نیز واکنش آنها نسبت به تغییرات وضعیت اقتصادی با عنوان «رفتار اقتصادی» شناخته می‌شود.

۷۲-

(مهروی کارران، بازار، صفحه‌ی ۳۳ و ۳۴) الف) نمودار صعودی است و لذا منحنی عرضه را نشان می‌دهد. ب) اگر از نقطه A به نقطه B برسیم این مفهوم قابل درک است که با افزایش قیمت میزان عرضه کالا نیز افزایش می‌یابد.

۷۳-

(مهروی کارران، بازار، صفحه‌ی ۳۷) **تشریح عبارت نادرست:** در وضعیت مازاد عرضه، چون گروهی از تولیدکنندگان موفق نمی‌شوند کالایشان را بفروشند، حاضر خواهند بود آن را با قیمت کمتر به فروش برسانند؛ در نتیجه، قیمت کم می‌شود.

۷۴-

(الهام میرزائی، بازار، صفحه‌ی ۳۸) **تشریح عبارت نادرست:** الف) در بازار هر محصول، گاه تعداد فروشندگان و خریداران به قدری زیاد است که حضور و رفتار هر یک از عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان به نسبت کل بازار بسیار کوچک خواهد بود و در عمل، هیچ‌یک از طرفین به تنهایی در شکل‌گیری قیمت تأثیرگذار و به عبارت دیگر «قیمت‌گذار» نیستند.

۷۵-

(الهام میرزائی، بازار، صفحه‌ی ۳۸) الف) انحصارگر در خرید ب) شرکت توانیر پ) مزایده

۷۶-

(علیرضا رضایی، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲) الف) یکی از شروط محاسبه شدن در تولید کل جامعه، این است که فعالیت به تولید کالا یا خدمات نهایی منجر شود و جرم یک کالای واسطه‌ای است و ارزش کالای واسطه‌ای در درون کالای نهایی است و در محاسبه تولید کل جامعه باید از محاسبه ارزش کالای واسطه‌ای صرف‌نظر و فقط کالای نهایی را محاسبه کنیم. ب) یکی از شروط محاسبه شدن در تولید کل جامعه، عبور کردن از بازار است یعنی تولید کالایی که در مقابل دریافت پول به مصرف‌کننده تحویل داده شود. انجام کارهایی برای رفع نیاز خود فاقد این ویژگی است. پ) یکی دیگر از شروط محاسبه شدن در تولید کل جامعه، قانونی و مجاز بودن است. در این مورد این فعالیت قاچاق محسوب شده و قانونی و مجاز نیست.

۷۷-

(سوقیا فرقی، بازار، صفحه‌ی ۳۳ تا ۳۷) الف) در قیمت ۳۵۰ ریال تولیدکننده حاضر است ۱,۰۰۰ کیلو از کالا را تولید کند ولی به دلیل گران بودن کالا، مصرف‌کنندگان تنها ۲۰۰ کیلو تقاضا دارند، لذا حداکثر درآمد تولیدکنندگان برابر خواهد بود با: $350 \times 200 = 70,000$ ریال ب) در قیمت ۲۰۰ ریال که پایین‌تر از نقطه تعادلی است با مازاد تقاضا یا کمبود عرضه مواجه هستیم. ج) در قیمت ۲۵۰ ریال که قیمت تعادلی است حداکثر دریافتی عرضه‌کنندگان با حداکثر پرداختی مصرف‌کنندگان یکسان می‌باشد. د) در حالت کمبود عرضه (مازاد تقاضا) قیمت افزایش می‌یابد تا سطحی که در آن فاصله عرضه و تقاضا از بین برود.

۷۸-

(سوقیا فرقی، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌ی ۴۴ تا ۴۶) میلیارد ریال $2326 = 4652 \times \frac{2}{4}$ درآمد صاحبان سرمایه $9670 + 2326 + 3874 + 914 + 4652 = 21,436$ میلیارد ریال ریال $261,414 = 21436 \times \frac{12}{8} = 261,414$ درآمد سرانه ب) درآمد صاحبان املاک + مستغلات + درآمد صاحبان سرمایه ج) $2326 + 3874 = 6200$ میلیارد ریال

۷۹-

(علیرضا رضایی، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌های ۴۳ و ۴۴)

$$\text{الف) } ۱,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ = \frac{۴۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۳۰} = \frac{\text{قیمت دستگاه}}{\text{عمر مفید دستگاه}} = \text{هزینه استهلاک}$$

$$\text{ب) } ۱,۷۷۰,۰۰۰,۰۰۰ = \frac{۵۳,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰}{۳۰} = \text{هزینه استهلاک سالانه جدید}$$

$$۸,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = ۱,۷۷۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۵ = \text{هزینه استهلاک ۵ سال آخر}$$

$$۵۳,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۱/۱۸ = ۲,۹۵۰,۰۰۰,۰۰۰ = \text{قیمت جدید دستگاه}$$

۸۰-

(سوفیا فرقی، آشنایی با شاخص‌های اقتصادی، صفحه‌ی ۴۲ تا ۴۴)

$$\text{میلیارد ریال } ۵۴ = \frac{۳}{۵} \times ۹۰ = \text{هزینه استهلاک}$$

$$\text{میلیارد ریال } ۴۰ = \frac{۲}{۳} \times ۶۰ = \text{ارزش خدمات}$$

ارزش ماشین آلات + ارزش مواد غذایی + ارزش پوشاک + خدمات ارائه شده + تولید خارجیان مقیم کشور = تولید ناخالص داخلی (الف)

$$\text{میلیارد ریال } ۲۸۰ = ۶۰ + ۴۰ + ۱۸۰ =$$

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

$$\text{میلیارد ریال } ۲۲۶ = ۲۸۰ - ۵۴ =$$

تولید خارجیان مقیم کشور - تولید ایرانیان مقیم خارج + تولید خالص داخلی = تولید خالص ملی (ب)

$$۲۵۶ = ۲۲۶ + ۹۰ - ۶۰ = x$$

$$\text{میلیارد ریال } ۳,۲۲۸ = \frac{۲۲۶,۰۰۰}{۷۰} = \frac{\text{تولید خالص داخلی}}{\text{جمعیت کل کشور}} = \text{تولید خالص داخلی سرانه (ج)}$$

علوم و فنون ادبی (۱)

۸۱-

(سعید بعفری، واژه‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

واژه‌آرایی در مصوت «آ» / واژه‌آرایی: نهاد (دوم و سوم) به معنای «قرار داد» / «نهاد» اول به معنای «درون» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «کنار» اول به معنی «بغل» و «کنار» دوم به معنی «جدا» / واژه‌آرایی در واژه «ک»

گزینه‌ی «۲»: واژه‌آرایی در واژه «ک»

گزینه‌ی «۳»: «غریب» اول به معنی «شگفت» و «غریب» دوم به معنی «ناآشنا» /

واژه‌آرایی در مصوت «آ»

۸۲-

(میترا پاک‌نژاد، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۳)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: رایج‌ترین انواع شعر فارسی در این دوره، «حماسی»، «مدحی» و «غنایی» بود.

گزینه‌ی «۲»: کسی که در این دوره قصیده تمام و کامل با موضوع حکمی و اندرزی سرود، کسایی مروزی بود، سپس ناصر خسرو شیوه او را ادامه داد.

گزینه‌ی «۴»: شعر غنایی در این دوره با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

۸۳-

(مهناز شریفی، واژه‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

در این گزینه فقط واژه‌آرایی در واژه‌های «ش» و «ا» وجود دارد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «واژه‌آرایی» در کلمات «عقل و جان» و نیز «واژه‌آرایی» در حرف «ن»

گزینه‌ی «۲»: «واژه‌آرایی» در کلمه «عشق» و «واژه‌آرایی» در حرف «ش»

گزینه‌ی «۴»: «واژه‌آرایی» در کلمات «دل، دوش و بر» و «واژه‌آرایی» در حروف «ش»، «ب» وجود دارد.

۸۴-

(عارف‌سارات طباطبایی نژاد، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۳۱ و ۳۲)

غزویان برای ماندگاری حکومت نوپای خود ناگزیر شدند زبان پارسی را رواج دهند.

۸۵-

(میترا پاک‌نژاد، واژه‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۶ و ۲۷)

در گزینه «۴» علاوه بر واژه‌آرایی در صامت‌های «س» و «ج» واژه‌آرایی در کسره اضافه نیز مشاهده می‌شود.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: «واژه‌آرایی» در صامت‌های: د - ش

گزینه‌ی «۳»: «واژه‌آرایی» در صامت: س

گزینه‌ی «۲»: «واژه‌آرایی» در مصوت «آ»

۸۶-

(عارف‌سارات طباطبایی نژاد، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۳۱)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: ایرانیان پس از سقوط ساسانیان به فعالیت‌های ادبی و علمی خود ادامه دادند.

گزینه‌ی «۲»: حکومت طاهریان پیش از حکومت صفاریان شکل گرفت.

گزینه‌ی «۳»: یعقوب لیث صفاری با زبان عربی آشنایی نداشت.

۸۷-

(مهناز شریفی، واژه‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۷)

واژه «روی» ظاهراً دو بار تکرار شده اما چون این دو کلمه در معنی، با یکدیگر متفاوت هستند، آرایه «واژه‌آرایی» را به وجود نیاورده‌اند. «روی» در مصراع اول به معنای «چهره» است و در مصراع دوم به معنی «نوعی فلز» است.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه‌ی «۱»: کلمه «خاک» تکرار شده است.

گزینه‌ی «۲»: کلمه «عشق» تکرار شده است.

گزینه‌ی «۳»: کلمه «یار» تکرار شده است.

۸۸-

(سعید بعفری، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۳۸ تا ۴۰)

ب) زبان‌های ایرانی میانه، به دو گروه زبان‌های «پارتی» و «پهلوی» تقسیم می‌شوند.

پ) «درخت آسوریک» و «بادگار زربران» هر دو اصلی پارتی دارند.

۸۹-

(مفسر اصغری، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۴) الف) کتاب «تاریخ بلعمی» ترجمه‌ی «تاریخ الرسل والملوک» است و نویسنده‌ی هم‌زمان با ترجمه‌ی کتاب، اطلاعات دیگری راجع به ایران به‌دست آورد و بر آن افزود و برخی مطالب را نیز حذف کرد.
ب) «شاهنامه‌ی ابومنصوری» حدود سال ۳۴۶ قمری به‌دست عده‌ای از دانشوران خراسان نوشته شد. موضوع این کتاب، تاریخ گذشته‌ی ایران است.
ج) «ترجمه‌ی تفسیر طبری» را جمعی از دانشمندان آن زمان به فارسی برگرداندند. اصل این کتاب را «محمد بن جریر طبری» به زبان عربی نوشته است.

۹۰-

(مفسر اصغری، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۳) هنوز آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در نثر این دوره رایج نشده است.

علوم و فنون ادبی (۱) شاهد «5»

۹۱-

(کتاب جامع سؤال ۱۳۷، واج‌آرایی، واژه‌آرایی، ترکیبی) «یا و دست»، «بلبل و گلزار» تناسب دارند.
واج «س» تکرار شده است.
تشبیه در بیت به کار رفته: پای تویی، دست تویی و... .

۹۲-

(کتاب جامع سؤال ۲۱۱، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۰ کتاب درسی) در واقع باید گفت آثار ادبی پهلوی به سبب اهمیتی که سنت شفاهی در ایران پیش از اسلام داشته، غالباً به کتابت در نیامده بود.

۹۳-

(کتاب جامع سؤال ۱۳۴، واج‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی) درگزینة «۳» واژه «زاد» در مصراع اول به‌معنای «توشه» است و در مصراع دوم به‌معنای «متولد شد» است.
تشریح گزینة‌های دیگر:
گزینة «۱»: فعل «بَرَد» تکرار دارد.
گزینة «۲»: فعل «بَرَسَد» تکرار دارد.
گزینة «۴»: فعل «بَاد» تکرار دارد.

۹۴-

(کتاب جامع سؤال ۱۹۹، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۳۸ کتاب درسی) کتاب اوستا را موبدان برای اجرای مراسم دینی، از حفظ می‌خواندند؛ تا این‌که سرانجام در دوره‌ی ساسانی آن را به نگارش درآوردند.

۹۵-

(کتاب جامع سؤال ۱۱۵، واج‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۷ کتاب درسی) در عبارت گزینة «۲» هفت بار از کسره استفاده شده است.
تعداد کسره‌های اضافی در سایر گزینة‌ها:
گزینة «۱»: سه بار / گزینة «۳»: پنج بار / گزینة «۴»: پنج بار

۹۶-

(کتاب جامع سؤال ۲۲۶، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۲ کتاب درسی) در آغاز این دوره، بیشتر دانشمندان ایرانی به ضرورت، آثار خود را به عربی می‌نویسند تا بتوانند در سرتاسر دنیای اسلام خوانندگان بیشتری پیدا کنند.

۹۷-

(کتاب جامع سؤال ۲۳۳، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۳ کتاب درسی) شعر پارسی در قرن چهارم و نیمه‌ی اول قرن پنجم به دست رودکی، بنیاد نهاده شد؛ به همین سبب او را «پدر شعر فارسی» نام نهاده‌اند.

۹۸-

(کتاب جامع سؤال ۱۰۶ (سراسری ۹۳)، واج‌آرایی، واژه‌آرایی، صفحه‌ی ۲۶ کتاب درسی) در این گزینه صامت «ش» شش بار تکرار شده است.

۹۹-

(کتاب جامع سؤال ۲۱۸، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۴۰ کتاب درسی) فارسی دری موجودیت خود را به سرسختی حفظ کرد و به تدریج غنی گشت و زبان عمومی سراسر ایران شد.

۱۰۰-

(کتاب جامع سؤال ۲۰۷، تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن‌های اولیه‌ی هجری، صفحه‌ی ۳۹ کتاب درسی) زبان پارسی در شمال و شمال شرقی ایران متداول بوده است.

تاریخ (۱) ایران و جهان باستان

۱۰۱-

(منصوره هابی زاره، پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌ی ۳۱) ابداع تیر و کمان و گسترش صید آبی‌زیان و پرندگان مربوط به دوره‌ی فرایارینه سنگی (میان‌سنگی) می‌باشد و در دوران پیش از تاریخ، افروختن آتش و به‌کارگرفتن آن تأثیر بسزایی بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط گذاشت.

۱۰۲-

(سکینه‌سارات سعیدریان، پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌ی ۳۸ و ۳۹) مصریان باستان خدایان زیادی را می‌پرستیدند و خدایانشان را مهریان تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند. شاید به این سبب بود که زندگی در اطراف نیل آسان‌تر و مطبوع‌تر از زندگی در کناره‌های دجله و فرات بود.
موانع طبیعی مانند صحراهای گرم در شرق و غرب، دریای مدیترانه در شمال و صخره‌های شمالی، مصر را از تهاجم‌های خارجی حفظ می‌کرد. مصر اغلب از طریق شبه جزیره‌ی سینا در شمال شرق این کشور، در معرض هجوم بیرونی قرار داشت و عاقبت از همین مسیر، فاتحان به این سرزمین دست یافتند.

۱۰۳-

(بهرروز یبوی، هند و چین، صفحه‌ی ۴۸)
سلسله‌ی هان با گسترش قلمرو خود از سمت جنوب و غرب با کشورها و تمدن‌های دیگر از جمله ایران، ارتباط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برقرار کرد و کنفوسیوس بیش از هر چیز به رفتار اخلاقی توجه داشت و درباره‌ی دین یا خدایان چینی خیلی کم سخن گفته است و در دوران سلسله‌ی هان، جاده‌ی ابریشم گشایش یافت.

۱۰۴-

(سکینه‌سارات سعیریان، پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۴، ۳۶، ۴۰ و ۴۱)
به‌گمان برخی از باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است و یک جانشینی و به وجود آمدن روستاها باعث تولید مازاد بر نیاز شد.

۱۰۵-

(الهام میرزائی، پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌ی ۳۳)
تصویر داده شده در صورت سؤال، مربوط به چغاگلان در شهرستان مهران واقع در استان ایلام است که کاوش‌ها در این مورد نشان می‌دهد که ساکنان این سکونتگاه جزو نخستین گردآورندگان خوراک بودند که به کشت گندم و جو روی آوردند.

۱۰۶-

(الهام میرزائی، هند و چین، صفحه‌ی ۴۶ و ۴۷)
در میان تمدن‌های نخستین، تمدن چین به‌سبب موقعیت ویژه‌ی جغرافیایی خود، کمتر تحت تأثیر و نفوذ خارجی بوده است. یکی از فرمانروایان سلسله‌ی «چه‌این» به نام ژنگ (شی‌هوانگ تی) به‌منظور تسلط بیش‌تر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و تکمیل دیوار چین نیز در زمان حکومت او صورت گرفت.

۱۰۷-

(منصوره‌ی هابی‌زاده، هند و چین، صفحه‌ی ۴۸ و ۴۹)
الف) انتخاب مأموران دولتی بر پایه‌ی اصول و تعلیمات کنفوسیوس به سنتی ماندگار در تاریخ چین تبدیل شد و بر اساس این اصول، انتخاب افراد بر اساس شایستگی خویش بود و نه بر مبنای ثروت و وابستگی‌های خانوادگی.
ب) ژنگ (شی‌هوانگ تی) به شدت با اندیشه‌های کنفوسیوس مخالفت کرد و دستور داد آثارش را بسوزانند.
پ) آیین بودا در دوره‌ی سلسله‌ی هان به چین راه یافت و پس از مرگ شی‌هوانگ تی، چین دچار آشوب و جنگ داخلی شد.

۱۰۸-

(موری کلردان، هند و چین، صفحه‌ی ۴۴ و ۴۵)
الف) تعلیم بودا با وجود مخالفت و دشمنی برهمنان در هند رواج پیدا کرد.
ب) داریوش بزرگ پادشاه هخامنشی، قسمت‌هایی از شمال غرب هند را تصرف و خراج‌گزار خویش کرد.
پ) چندرا گوپتا سلسله‌ی موری را بنیان نهاد.

۱۰۹-

(موری کلردان، پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر، صفحه‌ی ۳۴ و ۳۵)
تشریح عبارت‌های نادرست:
ب) کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول، از دوره‌گردی دست برداشتند و نخستین روستاها را به عنوان سکونتگاه‌های دائم، ایجاد کردند.
پ) بین‌النهرین یا میان‌رودان به معنای سرزمین‌های میان دو رود دجله و فرات در کشور کنونی عراق است؛ اما جغرافیای تمدن بین‌النهرین فقط محدود به سرزمین‌های میان این دو رود نیست.
ت) کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس برای نخستین بار در دشت‌ها و جلگه‌های مجاور از جمله بین‌النهرین، شروع به کشاورزی کردند.

۱۱۰-

(بهرروز یبوی، هند و چین، صفحه‌ی ۴۲ و ۴۳)
تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) شهرهای باستانی هاراپا و موهنجودارو در پاکستان امروزی واقع شده‌اند.
ب) دسته‌هایی از اقوام آریایی از سمت شمال غرب وارد هند شدند.
ت) مهم‌ترین اثر برج مانده درباره‌ی عقاید آریاییان هند، سروده‌هایی با عنوان «وداها» است.

مغرافیای ایران

۱۱۱-

(موری کلردان، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۸)
الف) چه‌کسی یا چه‌کسانی: روابط متقابل انسان و محیط را مورد توجه قرار می‌دهد.
ب) چطور: به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد.
ج) چه چیز: بر ماهیت هر پدیده یا مسئله، دلالت دارد.

۱۱۲-

(بهرروز یبوی، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۸ و ۹)
درباره‌ی داده شده می‌توان به ۴ سؤال کلیدی در جغرافیا یعنی آنتش‌سوزی (چه چیز)، ساختمان پلاسکو در چهارراه استانبول (کجا)، صبح پنجشنبه ۳۰ دی ۹۵ (چه موقع) و اتصال سیم‌های برق، روشن بودن گاز پیک نیکی (چرا) اشاره کرد.

۱۱۳-

(ممدابراهیم علی‌نژاد، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۰)
الف) ج) فرضیه‌سازی یکی از مراحل حساس پژوهش است. فرضیه پاسخ پیشنهادی و حدس اندیشمندانه محقق به سؤال تحقیق است. مانند: ممکن است وجود زمین‌های مناسب اشتغال عامل افزایش جمعیت شهر تهران باشد.
ب) در مرحله‌ی طرح سؤال و بیان مسئله پژوهشگر باید ابتدا مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند و صورت مسئله خود را به شکل سؤالی بنویسد. مانند: عوامل مؤثر بر افزایش استفاده از تصاویر ماهواره‌ای و مشاهده‌ی مستقیم توسط پژوهشگران در دهه‌های اخیر چیست؟
د) در مرحله‌ی طرح سؤال و بیان مسئله است که مطالعه‌ی سابقه، پیشینه‌ی مسئله و نتایج پژوهش دیگران، مورد نیاز پژوهشگر است.

۱۱۴-

(ممدابراهیم علی‌نژاد، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۱ و ۱۲)
تشریح عبارت‌های نادرست:
الف) روش کتابخانه‌ای در تمامی پژوهش‌های علمی، مورد استفاده قرار می‌گیرد.
ج) نقشه‌ها و تصاویر هوایی و ماهواره‌ای و همچنین سالنامه‌های آماری از ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات در روش کتابخانه‌ای است و مورد استفاده‌ی جغرافی‌دان قرار می‌گیرد.

۱۱۵-

(الهام میرزائی، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۲)
مراحل یک پژوهش جغرافیایی در گام چهارم (پردازش اطلاعات) و پنجم (نتیجه‌گیری) و ارائه‌ی پیشنهادها) به شکل زیر است:
جمع‌آوری اطلاعات ← استخراج اطلاعات ← طبقه‌بندی اطلاعات ← پردازش اطلاعات ← تجزیه و تحلیل اطلاعات ← نتیجه‌گیری ← ارائه‌ی پیشنهادها

جغرافیای ایران شاهد («گواه»)

۱۱۶-

(مهری کلردان، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۴ و ۱۶)

الف) محل قرارگرفتن هر پدیده در سطح کره زمین، موقعیت جغرافیایی آن پدیده است.

ب) محل دقیق هر پدیده یا مکان، با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی آن مکان است.

ج) مکان نشستن شما نسبت به سایر پدیده‌های کلاس، مثل میز معلم و تخته کلاس و ... موقعیت نسبی شما در کلاس است.

د) محل قرارگیری هر مکان، نسبت به پدیده‌های طبیعی یا انسانی پیرامون خود، موقعیت نسبی آن مکان است.

ه) ایران در جنوب منطقه معتدله نیمکره شمالی واقع شده است.

۱۱۷-

(منصوره هابی زاده، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۸)

تنگه هرمز، آبراهه هلالی شکلی است که آب‌های آزاد اقیانوس هند و دریای عمان را به خلیج فارس متصل می‌کند. این تنگه به سبب این که دروازه خروجی نفت خلیج فارس است، مهم‌ترین آبراهه راهبردی (استراتژیک) و یکی از گذرگاه‌های تجاری مهم جهان است.

۱۱۸-

(منصوره هابی زاده، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۹)

الف) ایران طولانی‌ترین مرز را با عراق و کوتاه‌ترین مرز را با کشور ارمنستان دارد.

ب) در میان انواع مرزهای ایران، ۳۰/۸ درصد از مرزهای ایران را مرز رودخانه‌ای تشکیل می‌دهد.

پ) در میان مرزهای ایران، بیشترین درصد مرز به مرز خشکی اختصاص می‌یابد.

۱۱۹-

(الهام میرزائی، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۹)

دریای عمان به واسطه مجاورت با آب‌های آزاد (اقیانوس هند) و وجود سواحل با قابلیت‌های دفاعی مناسب، از نظر اقتصادی و نظامی اهمیت بسیاری برای ایران دارد.

دریای خزر بزرگ‌ترین پهنه آبی محصور در خشکی به واسطه منابع نفت و گاز، تأمین ۹۰ درصد از خاوبار جهان و دسترسی به بازار مصرف ۳۰۰ میلیون نفری کشورهای آسیای میانه از موقعیت نسبی بالایی برخوردار است.

۱۲۰-

(بهرروز ییعی، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۷)

خلیج فارس به دلایل زیر دارای اهمیت است:

۱) ارزش و نقش ارتباطی بین سه قاره آفریقا، اروپا و آسیا

۲) بزرگ‌ترین منبع انرژی جهان حدود ۶۶ درصد ذخایر نفت و ۲۸ درصد ذخایر گاز جهان را داراست.

۳) بازار مصرف بزرگ کالاهای صنعتی و غیرصنعتی ناشی از درآمدها و دلارهای حاصل صدور و فروش نفت خام

۴) ارزش فرهنگی و سیاسی به دلیل مرکزیت جهان اسلام

۱۲۱-

(کتاب جامع سؤال ۹۴، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۹ کتاب درسی) حس کنجکاو انسان درباره‌ی جهان و مسائل گوناگون آن سبب شده است که انسان تلاش کند ناشناخته‌ها را کشف کند.

۱۲۲-

(کتاب جامع سؤال ۹۵، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۰ و ۱۲ کتاب درسی) علم جغرافیا همانند سایر علوم برای رسیدن به پاسخ مسائلی که با آن روبه‌رو است به تحقیق و پژوهش می‌پردازد و این مراحل را طی می‌کند:
۱- طرح سؤال و بیان مسئله ۲- تدوین فرضیه ۳- جمع‌آوری اطلاعات ۴- پردازش اطلاعات ۵- نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

۱۲۳-

(کتاب جامع سؤال ۱۱۳، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۰ تا ۱۲ کتاب درسی) مراحل تحقیق و پژوهش جغرافیایی:
۱) طرح سؤال و بیان مسئله (۲) تدوین فرضیه (۳) جمع‌آوری اطلاعات (۴) پردازش اطلاعات (۵) نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها
فرضیه‌های پژوهشگر به میزان دانش، تجربیات و سوابق پژوهشی در دسترس او بستگی دارد. تصویر صورت سؤال (نقشه)، یکی از منابع گردآوری اطلاعات کتابخانه‌ای را نشان می‌دهد که مورد استفاده جغرافی‌دانان قرار می‌گیرد.

۱۲۴-

(کتاب جامع سؤال ۱۱۶، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۹ کتاب درسی) الف) سؤال چه موقع بر روند زمانی موضوعات می‌پردازد؛ چه زمانی این پدیده به وجود آمد؟ (صبح امروز)
ج) سؤال کجا، با رکن اساسی جغرافیا یعنی مکان وقوع پدیده‌ها سر و کار دارد. این اتفاق در کجا رخ داده است؟ (تهران)
تشریح عبارت‌های نادرست:
«ب»: سؤال چه کسانی، به انسان و روابط متقابل او با محیط می‌پردازد. چه کسانی یا کدام فعالیت‌ها در این پدیده اثر داشته است؟
«د»: سؤال چطور، به بررسی سیر تکوین و تحول پدیده می‌پردازد. زمینه‌های به وجود آورنده‌ی این پدیده چیست؟

۱۲۵-

(کتاب جامع سؤال ۱۱۸، روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا، صفحه‌ی ۱۰ و ۱۲ کتاب درسی) در گام اول پژوهش جغرافیایی، پژوهشگر برای دستیابی به شناخت و آگاهی از مسئله‌ای که در ذهنش پدید آمده است، ابتدا باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند.
مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات.

۱۲۶-

(کتاب جامع سؤال ۱۷۵، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۲۰ کتاب درسی)

راه‌های آبی، امکان روابط بازرگانی بیشتری را فراهم می‌کند. دسترسی به آب‌های آزاد برای هر کشوری، علاوه بر امکان ارتباط با سایر نقاط جهان، دستیابی به منابع غذایی و منابع معدنی و سوخت‌های فسیلی را نیز فراهم می‌کند. تصویر صورت سؤال به جابه‌جایی کالا در اسکله شهید رجایی اشاره دارد.

۱۲۷-

(کتاب جامع سؤال ۸۲، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۴ و ۱۶ کتاب درسی)

الف) موقعیت نسبی: مکان قرارگیری هر مکان، نسبت به سایر پدیده‌ها، موقعیت نسبی است.

ب) موقعیت ریاضی یا مطلق: موقعیت هر پدیده با توجه به طول و عرض جغرافیایی، موقعیت مطلق یا ریاضی نام دارد که فقط متعلق به همان پدیده است.

۱۲۸-

(کتاب جامع سؤال ۱۸۵، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۴ کتاب درسی)

ایران در عرض جغرافیایی ۲۵ تا ۴۰ درجه در جنوب منطقه معتدله‌ی نیمکره‌ی شمالی و همچنین در ۴۴ تا ۶۳ درجه‌ی طول شرقی واقع شده است.

۱۲۹-

(کتاب جامع سؤال ۱۵۵، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۷ کتاب درسی)

درآمدها و دلارهای ناشی از صدور و فروش نفت خام، منطقه‌ی خلیج فارس را به صورت یکی از کانون‌های ثروتمند جهان درآورده است.

۱۳۰-

(کتاب جامع سؤال ۱۶۸، با تغییر، موقعیت جغرافیایی ایران، صفحه‌ی ۱۷ کتاب درسی)

ایران به دلیل قرارگرفتن در مجاورت خلیج فارس، دریای عمان، تنگه هرمز و نیز دریای خزر از موقعیت نسبی ممتازی برخوردار است.

جامعه‌شناسی (۱)

۱۳۱-

(فاهم مغربی سینگی، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۱۶)

عضویت اعضا در بدن موجودات زنده و نظم آنها تکوینی است؛ یعنی براساس آگاهی و اراده اعضا به وجود نمی‌آید و به همین دلیل با اراده اعضا تغییر نمی‌کند؛ ولی عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن اعتباری است؛ یعنی با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.

۱۳۲-

(فاهم مغربی سینگی، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۱۶ و ۱۷)

بخش «الف»: جهان اجتماعی با انتقال فرهنگ خود به نسل‌های بعد تداوم می‌یابد.
بخش «ب»: عضویت در جهان اجتماعی و نظم میان اعضای آن، با اراده و آگاهی انسان‌ها تعریف می‌شود و با قرارداد آن‌ها به وجود می‌آید.
بخش «ج»: آگاهی و شناختی که جهان اجتماعی براساس آن شکل می‌گیرد، آگاهی فردی و خصوصی نیست؛ بلکه نوعی آگاهی مشترک و عمومی است.

۱۳۳-

(الفام میرزائی، تشریح جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۴ و ۲۵)

عبارت‌های «ب و پ» نادرست است.

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب: تمامی پدیده‌های اجتماعی هویتی معنایی و ذهنی دارند.

پ: همه پدیده‌های اجتماعی بعد محسوس و عینی ندارند.

۱۳۴-

(الفام میرزائی، تشریح جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۴ تا ۲۶)

در جهان اجتماعی بعد ذهنی پدیده‌ها اهمیت بسیاری دارد. کنش‌های اجتماعی افراد جزء پدیده‌های خرد و «عدالت و آزادی» جزء پدیده‌های ذهنی یا معنایی قرار می‌گیرند.

۱۳۵-

(الفام میرزائی، تشریح جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۴ و ۲۵)

پدیده‌های عینی پدیده‌هایی هستند که بعد محسوس و مادی قوی‌تری دارند مانند علائم راهنمایی (تابلوی پارک ممنوع که نمونه‌ای از این علائم است) یا ساختمان‌های مسکونی (آپارتمان) که قابل مشاهده است. اما پدیده‌های ذهنی بعد معنایی و ذهنی بیش‌تری دارند مثل نظم در شهر. پس علائم راهنمایی جزء پدیده‌های ذهنی نیست بلکه عینی است.

۱۳۶-

(مهمربراهیم علی‌نژاد، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۰)

سنت‌ها و قوانین الهی با انسان‌های شاکر و ناسپاس و جوامع عادل و ظالم یکسان عمل نمی‌کنند.

۱۳۷-

(مهمربراهیم علی‌نژاد، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱)

- پدیده‌های تکوینی پدیده‌هایی هستند که انسان آن‌ها را ایجاد نمی‌کند ولی به واسطه ارتباطی که با زندگی انسان دارند به جهان اجتماعی راه می‌یابند.
- پدیده‌های اعتباری کنش انسان‌ها و پیامدهای آن می‌باشند.

۱۳۸-

(هژبر ریمیی، تشریح جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۲۷ و ۲۸)

الف) به بخش‌هایی که امکان تغییر بیش‌تری دارند و نقش حیاتی و اساسی ندارند، لایه‌های سطحی جهان اجتماعی گفته می‌شود. تأثیرات این لایه‌ها محدودتر است و بیشتر در معرض تغییرند.

ب) باور و اعتقاد انسان‌ها نسبت به اصل جهان، جایگاه انسان در آن و تفسیرشان از زندگی و مرگ خود، عمیق‌ترین پدیده‌های جهان اجتماعی به حساب می‌آیند.
ج) نهاد اجتماعی مجموعه‌ای از عقاید، ارزش‌ها و هنجارها و نمادهایی است که برای رفع نیازهای معینی از افراد و جهان اجتماعی اختصاص پیدا می‌کند.

۱۳۹-

(هژبر ریمیی، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۱۹)

پدیده‌های طبیعی به واسطه‌ی ارتباطی که با زندگی انسان پیدا می‌کنند وارد جهان اجتماعی می‌شوند.

۱۴۰-

(هژبر ریمیی، جهان اجتماعی، صفحه‌ی ۱۸ و ۱۹)

الف) انسان‌ها برای رهایی از سردرگمی و ایجاد نظم به دسته‌بندی رو می‌آورند. دسته‌بندی نیز به معیار و قاعده نیاز دارد.

ب) ستارگان کشف نشده از آن‌جا که هنوز ارتباطی با جهان اجتماعی انسان‌ها برقرار نکرده‌اند، خارج از جهان اجتماعی هستند. خانواده یک پدیده‌ی اجتماعی و داخل جهان اجتماعی است. خشکسالی از آن‌جا که در شهرهای مرکزی ایران رخ داده است با زندگی اجتماعی در ارتباط مستقیم است و در جهان اجتماعی نیز وارد می‌شود.

منطق

۱۴۱-

(عاطفه‌ربابه صالحی، مفهوم و مصداق، صفحه‌ی ۲۲)

اگر بین دو مفهوم کلی هیچ مصداق مشترکی نباشد و میان (ناسازگار) با یک دیگر باشند بین آن‌ها «تباین» برقرار است؛ مانند «چرخ و ماشین» و «غزل و مثنوی»
«دو دایره‌ی منطق بر یک‌دیگر نشان‌دهنده‌ی رابطه‌ی تساوی است.»

۱۴۲-

(عاطفه‌ربابه صالحی، مفهوم و مصداق، صفحه‌ی ۲۰ و ۲۱)

مفهوم «جزئی»، مفهومی است که مصداق آن کاملاً مشخص است و قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را ندارد؛ مانند: «این کتاب» و «رخش».

مفهوم «کلی» مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را دارد؛ خواه این مورد، از موارد واقعی خارجی باشد مانند: درخت سرو، میز. یا از موارد فرضی؛ مانند دیو، سیمرغ

۱۴۳-

(فرهناز قان‌مهمری، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌ی ۳۵)

گاهی شرایط جامع بودن و مانع بودن را در کنار هم ذکر می‌کنیم و می‌گوییم «تعریف باید جامع افراد و مانع اغیار باشد (جامع و مانع باشد)» یعنی «رابطه‌ی تعریف با آن‌چه تعریف می‌شود، از نظر مصادیق، رابطه‌ی تساوی باشد».

۱۴۴-

(فرهناز قان‌مهمری، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌ی ۳۴ و ۳۵)

تعریف فلز به عنصری جامد که هادی الکتریسیته است، تعریفی «جامع نیست» زیرا شامل جیوه نمی‌شود «مانع نیست» زیرا کربن را در بر می‌گیرد و تعریف هلال ماه به گوشواره‌ی آسمان تعریفی «واضح نیست» زیرا در آن از استعاره استفاده شده است.

۱۴۵-

(عاطفه‌ربابه صالحی، مفهوم و مصداق، صفحه‌ی ۲۲ و ۲۳)

اگر مصادیق یک مفهوم عام‌تر و مصادیق دیگری خاص‌تر باشد، این حالت را «عموم و خصوص مطلق» می‌گویند. از اسناد دو مفهوم کلی که رابطه «عموم و خصوص مطلق» دارند سه قضیه حاصل می‌شود.

اگر دو مفهوم دارای مصادیق مشترک باشند اما هریک از آن‌ها مصادیقی داشته باشد که در دیگری وجود ندارد این حالت را «عموم و خصوص من‌وجه» می‌گویند. از اسناد دو مفهوم کلی که رابطه «عموم و خصوص من‌وجه» دارند چهار قضیه حاصل می‌شود.

۱۴۶-

(فرهناز قان‌مهمری، مفهوم و مصداق، صفحه‌ی ۲۴)

در یک دسته‌بندی درست لازم است اقسام مختلف یک مفهوم نسبت به هم رابطه‌ی «تباین» و هر طبقه از مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه‌ی دیگر رابطه‌ی «عموم و خصوص مطلق» داشته باشند.

۱۴۷-

(عاطفه شهیمیری، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌ی ۳۰ و ۳۱)

«تعریف مفهومی» از ویژگی مشترک مفهوم با سایر مفاهیم مشابه و ویژگی خاص آن شیء استفاده می‌شود. «تعریف لغوی» تعریفی است که می‌توان در آن از معنای لغوی یک مفهوم یا مترادف‌های آن و یا نحوه‌ی شکل‌گیری لغوی آن استفاده کرد. در «تعریف از طریق ذکر مصادیق» می‌توان به ذکر نمونه‌ها یا تصاویری از مصادیق مفهوم، پرداخت.

۱۴۸-

(رنیز پایدراری، مفهوم و مصداق، صفحه‌ی ۲۲ و ۲۳)

میان مفاهیم «پرنده و سیاه» رابطه‌ی «عموم و خصوص من‌وجه» برقرار است که شکلش «دو دایره متقاطع» است و میان دو مفهوم «مثلث و مثلث متساوی‌الاضلاع» هم نسبت «عموم و خصوص مطلق» برقرار است که شکلش «دو دایره متداخل» است.

۱۴۹-

(عاطفه شهیمیری، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌ی ۳۲ و ۳۳)

ارائه‌ی مجموعه‌ای از چند نوع مختلف از تعریف، به «معرفی بهتر آن مفهوم» کمک می‌کند. مانند تعریف نبی:

از ریشه‌ی نبأ که به انسان‌هایی هم‌چون موسی و عیسی که از عالم غیب خبر می‌دهند،
تعریف لغوی تعریف از طریق ذکر مصادیق تعریف مفهومی
اطلاق می‌شود.

۱۵۰-

(عاطفه شهیمیری، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌ی ۳۱)

در تعریف مفهومی، از ویژگی مشترک یک مفهوم با مفاهیم مشابه به عبارتی «یک امر عام و یک امر خاص در تعریف» بیان می‌شود.